

Nederlandse haven- en industrieclusters doen sterke call-to-action voor zekerheid rond waterstofprojecten

De ontwikkeling van een nieuwe, duurzame waterstofmarkt loopt als een rode draad door de wereldwijde klimaatopgave heen. Het aantal investeringsbeslissingen blijft tot nu toe echter laag en er hangen grote onzekerheidsfactoren boven de waterstofmarkt, terwijl de klimaatdoelstellingen elke dag dichterbij komen. Timing en snelheid zijn benodigd om de strategische doelstellingen vanuit het Rijk en Europa te halen, waaronder het Nederlandse Klimaatakkoord en het Europese fit-for-55 pakket. De Nederlandse haven- en industrieclusters, gezamenlijk het op één na grootste waterstofland van Europa, doen in deze call-to-action dan ook een aantal voorstellen richting de Nederlandse overheid en netbeheerders om deze onzekerheden weg te nemen.

- 1. Zorg voor een haalbare en realistische implementatie van de RED III doelstellingen om de concurrentiepositie te behouden en klimaatdoelstellingen te halen. Stimuleer daarnaast ook gebruik van waterstof in andere sectoren. Hiervoor doen wij de volgende voorstellen:**
 - Creëer als lidstaat een Europees level-playing-field met de andere lidstaten, door maximaal gebruik te maken van de flexibiliteit binnen de ammonia-recital. Zorg daarbij voor een ingroeipad van RFNBO binnen de ammoniakproductie dat haalbaar en realistisch is, waarbij een combinatie van groene en blauwe waterstof mogelijk is in de opstartfase. Hou daarbij ook rekening met de concurrentiepositie van de ammoniakindustrie in Europa ten opzichte van bijv. de VS.
 - Implementeer de raffinageroute voor het gebruik van RFNBO als intermediate voor de productie van brandstoffen, in lijn met de implementatie in andere EU lidstaten. Op deze manier zal de groene waterstof in Nederland een kickstart kennen en verzekert men zich van een Europees level-playing-field. Stimuleer daarnaast het waterstofgebruik in de mobiliteit (zwaar wegvervoer, scheepvaart, luchtvaart) om de afzetmarkt te vergroten.
 - Zorg dat er een realistisch ingroeipad komt voor industrie welke wil overstappen op het gebruik van waterstof, zodat het gebruik van groene niet op voorhand vermeden wordt en ook bijvoorbeeld blauwe waterstof of andere low carbon waterstofvarianten niet op voorhand worden uitgesloten in de transitiefase naar groene waterstof.
 - Zorg voor maximale flexibiliteit tijdens de initiële invoering van de afnameverplichting, waardoor de systeemfunctie van waterstof maximaal benut wordt. Dit kan door bijvoorbeeld:
 1. te zorgen voor een faciliterende en ondersteunende instrumentenmix die zorgt voor de ontwikkeling van de volledige waterstof waardeketen, gericht op flexibiliteit voor verschillende sectoren.
 2. of door het verhandelen van HWI's (Hernieuwbare Waterstofeenheden Industrie), afkomstig uit afname boven het verplichte deel, mogelijk maken. Dit kan aantrekkelijk zijn voor bedrijven die in één keer voor 100% overschakelen op hernieuwbare waterstof.

- 2. Versnel waar mogelijk de realisatie van infrastructuur voor elektriciteit en waterstof(dragers) binnen de lokale haven- en industrieclusters én de (inter)nationale connectie van deze clusters, waarmee de productie- en afzetmarkt al in een vroege fase vergroot wordt. Leg daarbij de basis voor toekomstige connecties met de regionale (maak)industrie. Dit kan op een aantal manieren:**
 - Kijk binnen de lokale haven- en industrieclusters waar al vroegtijdig koppelingen gemaakt kunnen worden tussen leveranciers (importterminals en producenten) en afnemers van waterstof, zodat deze niet hoeven te wachten op de uitrol van grootschalige waterstofinfrastructuur en er al vroegtijdig een afzetmarkt ontstaat. Dit kan bijv. binnen de bestaande MIEK-procedures voor waterstofinfrastructuur, waarbij clusterontwikkeling centraal staat.
 - Bied bedrijven zo snel mogelijk duidelijke wettelijke kaders door te zorgen voor een tijdsopzetting van de EU regels (o.a. vanuit het EU Hydrogen & Gas package) voor importterminals en andere waterstofinfrastructuur. Het is van belang dat het ministerie van EZK het constructieve dialoog met het bedrijfsleven hierover blijft voortzetten zodat nieuwe regelgeving de realisatie van nieuwe infrastructuur faciliteert en ruimte biedt voor de zich

ontwikkelende markt. Dit kan bijvoorbeeld via de bestaande MIEK-status van de importterminals.

- Versnel de realisatie van robuuste elektriciteitsinfrastructuur. Voldoende duurzame elektriciteit en transportcapaciteit is een essentieel onderdeel van de waterstoftransitie. Dit geldt voor groene waterstofprojecten, maar ook voor elektrische vermogens die nodig zijn voor blauwe waterstofprojecten (CCS). Dit kan bijv. door binnen de bestaande ruimtelijke- en vergunningsprocedures te kijken waar versnelling mogelijk is: maak bijv. de meest kansrijke varianten (qua tracé, technische uitvoerbaarheid, etc.) al parallel aan het reguliere proces gereed of aanbestedingsklaar.

3. Geef bestaande en toekomstige producenten én afnemers van waterstof zekerheid in sluitende business cases voor waterstofprojecten om de waterstofmarkt te kickstarten. Daarvoor zijn de volgende punten van cruciaal belang:

- Zorg dat bedrijven / processen die een belangrijke systeemfunctie vervullen in het energiesysteem van de toekomst (zoals bijv. elektrolyzers) worden uitgezonderd van hoge netwerkkosten voor elektriciteit. Dit kan bijv. door ze volledig, deels of geografisch gestuurde uitzonderingen te geven of door het subsidiëren van de netwerkkosten. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat dit niet gepaard moet gaan met explosief stijgende kosten voor overige gebruikers. Dit vraagt om een bredere systeemwijziging m.b.t. het verdelen van de kosten voor investeringen in het elektriciteitsnet.
- Geef transparantie in de kosten voor het gebruik van de waterstofinfrastructuur en zorg dat er, zeker in de opstartfase, ruimte is voor een dynamische markt. Dit kan bijv. door kosten niet te baseren op piekverbruik, maar juist op het daadwerkelijke verbruik van de infrastructuur of in de vorm van subsidies voor de aansluitkosten.
- Stem met buurlanden af over de netwerkkosten van elektriciteit en waterstof. Er worden nu bijv. dubbele tarieven gerekend voor crossborder transport, wat de gewenste internationale markt kan belemmeren en daarmee mogelijk ook de afzetmarkt voor producenten kan verkleinen.
- Heb - naast CAPEX-subsidies - ook voldoende oog voor het belang van operationele subsidies, zeker in de dynamische opstartfase van de waterstofmarkt. Dit is belangrijk om het grote prijsverschil tussen grijze en duurzame waterstof te verkleinen en daarmee zekerheid te bieden aan zowel producenten als afnemers van waterstof.
- Bied ruimte in de energiebelasting voor waterstof. Energiebelasting ziet in beginsel op de levering van aardgas en elektriciteit, waardoor productie van waterstof dus in beginsel belast is. Voer bijvoorbeeld een verlaagd belastingtarief voor blauwe waterstof en een nihil tarief voor groene waterstof in. Hierdoor wordt de vraag naar en het gebruik van blauwe en groene waterstof gestimuleerd en de afzetmarkt vergroot.

Met deze voorstellen kan de Nederlandse waterstofmarkt een enorme boost krijgen, waarmee het de gewenste voortrekkersrol kan behouden. Door realistische doelstellingen om te zetten in een routekaart voor bestaande en toekomstige afnemers van waterstof en producenten van waterstof de zekerheid van een afzetmarkt te bieden, komen de klimaatdoelstellingen weer een stap dichterbij en behoudt Nederland een attractief vestigingsklimaat voor industrie. Wij gaan over bovengenoemde oproep graag het gesprek aan.

